

Mòdul Ocupa't! Posa't en marxa!

***Guia didàctica
Material per al professorat***

***Autors:
M.Carmen Fernández Gomila
Ramon Paraíso Gallardo***

Juliol, 2019

Ocupa't! Posa't en marxa!

Guia didàctica

Índex

- Presentació del mòdul
- Requisits mínims per a cursar el mòdul
- Estructura, amb la descripció i referències curriculars pertinents (objectius, continguts clau i criteris d'avaluació)
- Planificació del mòdul
- Indicacions metodològiques generals, i per temes, si s'escau.
- Criteris d'avaluació específics per temes
- Material de suport per al professorat (descripció), si s'escau.
- Solucions a les activitats, si s'escau.

Presentació del mòdul

El mòdul ***Ocupa't! Posa't en marxa!*** és un mòdul adreçat específicament als menors estrangers no acompanyats, tot i que per les seves característiques podria ser adaptable a qualsevol persona menor de 18-20 anys en situació de desemparament i/o risc d'exclusió social.

Els MENA són aquells nens i adolescents menors de 18 anys, d'origen estranger, que es troben separats dels seus pares i que tampoc es troben a cura de cap altre adult. Aquesta circumstància els situa automàticament en una situació de risc social important. Cal tenir en compte que entre els motius que porten als menors a sortir sols dels seus països es troba la pobresa, situacions de desestructuració familiar i desprotecció institucional, manca d'oportunitats, la guerra o la violència i/o situacions de violació generalitzades dels drets humans. Parlem, doncs, de perfils socials molt característics on les estratègies formatives hauran d'estar molt reflexionades i meditades per tal d'afavorir la integració d'aquestes persones al nou context d'arribada.

Un dels factors fonamentals en la seva integració rau en la seva inserció i integració efectiva al mercat laboral. Per tal d'aconseguir aquest objectiu, cal conèixer bé les característiques del context social i laboral, però també desenvolupar les competències professionals adequades per fer front a les demandes del mercat de treball.

Així doncs, aquest mòdul pretén incidir en l'adquisició de les tècniques més bàsiques de recerca activa de feina, les quals són imprescindibles per poder aconseguir l'objectiu de trobar ocupació. Amb aquest objectiu, s'ofereixen eines pràctiques per la recerca de feina i per adaptar el perfil professional de l'alumne/a a les característiques i necessitats del mercat laboral.

Requisits mínims per a cursar el mòdul

Menors estrangers no acompanyats i també qualsevol altra persona menor de 18-20 anys en situació de desemparament i/o risc d'exclusió social.

Per cursar aquest mòdul no és necessari cap coneixement previ del món laboral. A més, amb les corresponents adaptacions, es tracta d'una formació aprofitable per part de persones joves sense cap experiència laboral prèvia i que no hagin dut a terme cap procediment de cerca activa de feina o que no tinguin gaire experiència en aquest sentit.

Estructura, amb la descripció i referències curriculars pertinents (objectius, continguts clau i criteris d'avaluació)

El mòdul ***Ocupa't! Posa't en marxa!*** desenvolupa d'una manera integral el procés de cerca activa de feina, des de l'elecció del perfil professional, partint de l'autoconeixement, passant per la confecció i disseny del propi currículum i/o la presa de contacte amb les empreses oferents. A més, el mòdul pretén afavorir una aproximació bàsica als drets dels treballadors, tanmateix com a les obligacions derivades de la signatura d'un contracte de treball.

Amb aquesta idea, el mòdul s'estructura entorn 5 unitats bàsiques, les quals pretenen afavorir l'assoliment dels següents objectius elementals:

- Reconèixer quines són les competències i habilitats pròpies, així com també les limitacions que poden dificultar l'accés al món laboral.
- Descobrir algunes eines i/o espais útils en la recerca activa de feina.
- Identificar models, documents i/o estratègies de planificació que poden afavorir i facilitar l'accés al mercat laboral.
- Conèixer els drets i les obligacions laborals elementals derivades de la signatura d'un contracte de treball.
- Facilitar espais de reflexió per reconsiderar el propi futur professional i prendre decisions adreçades a accedir al mercat laboral.

En relació amb les competències treballades s'assenyalen aquestes, així com els continguts clau vinculats amb elles, els quals es treballaran al llarg del mòdul¹:

Dimensió autoconeixement

Competència 1. Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal.

Continguts clau:

- Capacitats físiques i sensorials: motricitat, percepció i autopercepció, coordinació, etc.
- Capacitats cognitives: raonament, comunicació, indagació, imaginació, creativitat, etc.
- Capacitats emocionals: emocions, sentiments, estats d'ànim, etc.
- Hàbits saludables: alimentació, descans, higiene, exercici físic, gestió de l'estrès, etc.
- Actitud de superació personal.

¹ Per la seva claredat i connexió amb els continguts curriculars a desenvolupar, el mòdul es connecta competencialment amb l'estructura establerta pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit personal i social (veure concreció en aquest mateix apartat).

Dimensió aprendre a aprendre

Competència 2. Conèixer i posar en pràctica estratègies i hàbits que intervenen en el propi aprenentatge.

Continguts clau:

- Hàbits d'aprenentatge: hàbits saludables, curiositat, atenció, motivació, constància, reconeixement i esmena d'errors, perseverança, etc.
- Planificació dels aprenentatges: distribució i temporització de tasques, entorns personals d'aprenentatge (EPA), etc.
- Organització del coneixement: coneixements previs, relacions i associacions, cerca d'informació, mnemotècnia, eines de síntesi (esquemes, mapes conceptuais i mentals...), etc.
- Consolidació i recuperació del coneixement: relacions i associacions, mnemotècnia, eines de síntesi (esquemes, mapes conceptuais i mentals...), etc.
- Transferència dels aprenentatges: anàlisi i síntesi, generalització, destreses i habilitats de pensament, pensament crític, pensament creatiu, etc.

Competència 3. Desenvolupar habilitats i actituds que permetin afrontar els reptes de l'aprenentatge al llarg de la vida.

Continguts clau:

- Característiques de la societat actual: globalització, evolució científicotècnica, obsolescència del coneixement, etc.
- Aprenentatge continuat al llarg de la vida: curiositat intel·lectual, itineraris formatius, competències clau en el món professional, valors del treball, etc.
- Actituds i hàbits en la societat i el món professional: cura personal, responsabilitat, efectivitat, puntualitat, respecte a les normes, etc.
- Habilitats i actituds per al treball en grup: assumpció de rol, assertivitat, empatia, escolta activa, responsabilitat, etc.
- Dinàmiques de cohesió de grup i col·laboratives: "el blanc i la diana", "la maleta", debats, taules rodones, pluges d'idees, Phillips 66, assemblees, trencaclosques (jigsaw), discussions dirigides, treball per parelles, grups de discussió, jocs de rol, etc.
- Eines digitals col·laboratives: paquets ofimàtics en línia, fòrums, xats, blogs, wikis, etc.

Dimensió participació

Competència 4. Participar a l'aula, al centre i a l'entorn de manera reflexiva i responsable.

Continguts clau:

- Habilitats i actituds per a la participació: comunicació, empatia, assertivitat, respecte, etc.
- Espais de participació:
 - Aula: procés d'elaboració de normes de l'aula, assemblea d'aula, comissions d'aula, etc.
 - Centre: procés d'elaboració de normes d'organització i funcionament de centre (NOFC), assemblea de delegats, associacions i sindicats d'estudiants, comissió de festes, projectes de centre (tutoria entre iguals, projectes d'intercanvi, mediació, servei comunitari...), consell escolar de centre, etc.

- Entorn: aprenentatge-servei, servei comunitari, plans educatius d'entorn, pla educatiu de ciutat, consell escolar (de districte, de ciutat, de Catalunya), consell de joves i adolescents (de barri, de ciutat, de Catalunya), projectes comunitaris (al barri, a la ciutat, etc.), Pla català d'esport a l'escola, entitats de lleure educatiu, xarxes d'escoles, voluntariat, etc.
- Recursos i tècniques de participació: reunions, sessions de treball, dinàmiques participatives (pluja d'idees, joc de rol, debat, etc.), acords i consens, rols, etc.
- Eines digitals de participació (fòrums, xats, wikis, blogs...).

Objectius emprenedoria

Objectiu 1. Identificar les competències, els interessos i les actituds envers la feina per poder prendre decisions de formació i inserció laboral. Adaptar-se de manera flexible als canvis que puguin produir-se al llarg de la vida personal i professional.

Planificació del mòdul
(veure detall de les activitats a la guia de bloc corresponent)

BLOC/TEM A	UNITAT	DETALL ACTIVITATS	TEMP.
Bloc 0 Presentació	Introducció al mòdul	Explicació del mòdul (explicació de la guia didàctica). (45')	90'
	Ens presentem	Dinàmiques de presentació dels membres del grup (45'): - Dinàmica 1: "Cadena de noms". - Dinàmica 2: "Veritats i mentides".	
	Entrevistes individuals	Entrevista individual entre el tutor/a del grup i complimentació de la fitxa de seguiment de l'alumne/a. ²	
Bloc 1 Qui sóc?	"Jo en 4 adjectius"	Dinàmica d'autoreflexió sobre la personalitat de cada alumne/a (45'): - Explicació i entrega de targetes amb adjectius que defineixen la personalitat. (20') - Selecció de 4 adjectius (3 positius i 1 negatiu) per alumne/a i comentari conjunt voluntari (30')	90'
	La línia de la vida	Elaboració d'una línia de la vida individual (present, fets passats rellevants i/o experiències i reptes i metes a mig i llarg termini. Comentari conjunt voluntari. (45')	
	Qui sóc?	- Visionat del vídeo " L'autoconeixement " (Diputació de Barcelona) i comentari conjunt posterior. (20') - Graella "Qui sóc: què m'agrada, què m'interessa i quines habilitats tinc" i comentari conjunt posterior (voluntari). (45') - Presentació DAFO: visionat del vídeo (DAFO personal) i explicació a càrrec del professorat. (25')	90'
	Creem el nostre DAFO	Dinàmica "El DAFO de Messi": - Repàs dels elements clau del DAFO per part del professorat. (15') - Elecció d'un personatge públic per part de l'alumnat (votació secreta i posada en comú de resultats). (15') - Elaboració conjunta del DAFO del personatge seleccionat. (20') - Elaboració del propi DAFO. (40')	90'
	Les emocions i jo.	Introducció a les emocions: - Dinàmica de descoberta: pluja d'idees conjunta sobre quines són les principals emocions. (20')	90'

² Durant les primeres setmanes del curs seria convenient realitzar entrevistes individuals amb l'alumnat per tal de conèixer les seves expectatives i obrir el dossier de seguiment i autoavaluació individual.

		<ul style="list-style-type: none"> - Visionat del vídeo "Inside Out" i comentari conjunt sobre les grans emocions. (35') - Vocabulari emocional: lectura conjunta i comentari posterior. (10') - Caçadors d'emocions: en parelles i/o grups reduïts han de llegir una sèrie de textos breus i identificar-los amb les emocions corresponents. (25') 	
Bloc transversal	Dossier d'autoavaluació.	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmica d'avaluació conjunta del bloc. - Dossier d'autoavaluació: complimentació de la documentació corresponent. - Compilació del material individual. - Autoavaluació + Avaluació de l'equip docent (veure instruments d'avaluació a la guia didàctica). - Entrevistes individuals de seguiment, si s'escau. 	90'
Bloc 2 Una aproximació a les competències professionals	Què són les competències professionals?	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació a càrrec del professorat de les competències professionals (30') - Visionat i debat sobre el vídeo sobre competències professionals (vídeo aquí). (30') - Lectura conjunta del document de competències professionals i comentari conjunt (exemple aquí). (30') 	90'
	Què volen les empreses?	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmica "Competències professionals top": en parelles i/o petit grup, l'alumnat elabora un rànquing de les competències més valorades per part de les empreses d'entre les facilitades pel professorat. (25') - Resolució dinàmica "CPT": Lectura conjunta i comentari sobre les 10 competències més valorades per les empreses (article URV aquí). (20') 	90'
	"El venedor de fum"	Visionat del curtmetratge " El venedor de fum " i debat posterior (veure guia didàctica) (45')	
	Joc de rol (I)	En parelles i/o petits grups, elaboració de les situacions on s'hauran de posar en pràctica algunes de les competències analitzades (veure fitxa adjunta).	90'
	Joc de rol (II)	Joc de rol en grups.	90'
Bloc transversal	Dossier d'autoavaluació.	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmica d'avaluació conjunta del bloc. - Dossier d'autoavaluació: complimentació de la documentació corresponent. - Compilació del material individual. - Autoavaluació + Avaluació de l'equip docent (veure instruments d'avaluació a la guia didàctica). - Entrevistes individuals de seguiment, si s'escau. 	90'

Bloc 3 Fent via! Descobrim els recursos del nostre entorn³.	Formació	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació a càrrec del professorat del que és la formació ocupacional. http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/educacio_i_formacio/formacio_ocupacional/ - Conèixer el sistema educatiu. El coordinador exposarà els diferents itineraris formatius: http://queestudiar.gencat.cat/ca/index.html Vídeo: https://youtu.be/TjXPCUW3aA - Exercici 1 : L'itinerari personal. 	90'
	Ocupació	<ul style="list-style-type: none"> - El món laboral: entitats i/o organismes relacionats amb el mercat laboral. SOC: https://serveiocupacio.gencat.cat/es/soc/ OJT(Oficina Jove de Treball): http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/treball/oficina_jove_de_treball/ - Presentació del professorat dels portals d'ocupació i mostrar com es dona una persona d'alta en una oferta de treball. - Les Empreses de Treball Temporal. 	90'
Bloc transversal	Dossier d'autoavaluació.	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmica d'avaluació conjunta del bloc. - Dossier d'autoavaluació: complimentació de la documentació corresponent. - Compilació del material individual. - Autoavaluació + Avaluació de l'equip docent (veure instruments d'avaluació a la guia didàctica). - Entrevistes individuals de seguiment, si s'escau. 	90'
Bloc 4 I ara què?	El Currículum Vitae	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació per part del professorat de que és un Currículum i anàlisi de diferents models (veure material a la carpeta corresponent). (45') - Exercici 1: Ordenar els diferents fragments que formen un currículum. (10') - Exercici 2: Afegir o treure dades d'un currículum tenint en compte la seva rellevància. (10') - Exercici 3: Realitzar un currículum a partir de la biografia d'una persona. (25') 	90'
		<ul style="list-style-type: none"> - Exercici 4: Fem el nostre Currículum Vitae. 	90'
	La Carta de presentació	<ul style="list-style-type: none"> - Explicació per part del professor: Què és la carta de presentació?; Mostrar diferents models de cartes de presentació i analitzar l'ordre de cada una de les parts; Visionat del vídeo: "La" (veure material a la carpeta corresponent). (40') 	90'

³ En el cas de disposar d'accés a Internet i/o dispositius electrònics es pot plantejar la realització del GR ([Educaweb](#)) per descobrir itineraris adaptats als interessos i capacitat de l'alumnat.

		<ul style="list-style-type: none"> - Exercici 1: Ordenar els fragments d'una carta de presentació que està desordenada. (10') - Exercici 2: Relacionar paràgrafs d'una carta de presentació i averiguar de quins tipus de carta es tracta. (10') - Fem la nostra carta de presentació (30'). 	
	L'entrevista de feina	<ul style="list-style-type: none"> - Recomanacions pràctiques de com presentar-se i com actuar davant una entrevista de feina (veure material a la carpeta corresponent). (45') - Visionat dels vídeos i comentaris/debat del mateix. (45'): <ul style="list-style-type: none"> - Entrevista de treball "En busca de la felicidad". - Entre Joves: com preparar-se per a una entrevista de feina. - Aciertos y errores en tu entrevista de trabajo. - Exercici 1: Emplenar la graella relacionada amb els vídeos. (veure material a la carpeta corresponent). 	90'
		<ul style="list-style-type: none"> - Simulacres d'entrevistes de feina. 	90'
Bloc transversal	Dossier d'autoavaluació.	<ul style="list-style-type: none"> - Dinàmica d'avaluació conjunta del bloc. - Dossier d'autoavaluació: complimentació de la documentació corresponent. - Compilació del material individual. - Autoavaluació + Avaluació de l'equip docent (veure instruments d'avaluació a la guia didàctica). - Entrevistes individuals de seguiment, si s'escau. 	90'

Indicacions metodològiques generals, i per temes, si s'escau

La dinàmica de treball és molt **participativa**. La pràctica totalitat dels continguts es presenta i es desenvolupa mitjançant **dinàmiques grupals**, ja sigui en parella, grup reduït i/o gran grup. No obstant això, també existeixen espais per al **treball individual** (especialment adreçats a l'autoavaluació i autoreflexió sobre el procés d'aprenentatge propi) i també per a la **presentació de continguts** per part del professorat.

Pel que fa a la metodologia de treball, s'ha elaborat un **material adaptable a contextos d'aprenentatge tant digitals** (espais moodle i/o d'altres) **com analògics**. Cada bloc consta de la seva descripció i introducció, així com de **materials editables i descarregables** per dur a terme les dinàmiques plantejades. Òbviament, s'obre la porta a l'equip docent a completar les sessions amb els recursos i materials que considerin oportuns per adaptar la proposta a la seva realitat i a les característiques del seu grup de treball.

D'altra banda, cal assenyalar que el mòdul pretén **afavorir un aprenentatge competencial** adreçat a promoure l'autoconeixement sobre aspectes de la pròpia personalitat, capacitat i competències per afrontar l'accés al mercat laboral. És per això que es desenvoluparà un treball profund de seguiment i de reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge. Amb aquest objectiu s'ha desenvolupat un **bloc transversal d'autoavaluació** on, un cop finalitzat cada bloc, l'alumnat haurà de revisar el seu aprenentatge, autoavaluar-lo a partir dels documents generats a tal efecte i organitzar i compilar els materials elaborats durant les sessions.

Per tal de donar coherència a aquest plantejament, es proposa la **creació d'un portafolis on compilar tota la documentació generada per part de l'alumnat** (fulls d'activitats, documents d'autoavaluació i diari de treball). No cal dir que l'estructura d'aquest portafolis pot variar enormement en funció de si es desenvolupa el curs en un entorn virtual o si, per contra, la formació es du a terme de manera analògica. En el primer cas, es podria plantejar la creació d'un portafolis digital (blog, sites, drive, wiki, etc.) on penjar els documents elaborats, fet que permet introduir un treball molt interessant pel que fa a la competència digital de l'alumnat. En cas contrari, el portafolis podria tenir una estructura més tradicional i ser entès com un dossier/carpeta on recollir tota la documentació generada durant el procés de treball. En qualsevol cas, aquest portafolis esdevindrà una **eina clau d'avaluació** (veure detall a l'apartat criteris d'avaluació).

Amb tot, el perfil específic de l'alumnat d'aquest curs, majoritàriament molt jove, amb escassos hàbits de treball i, en molt casos, amb una experiència acadèmica pràcticament inexistent i/o no gaire positiva, fa necessari un canvi de paradigma en la seva relació amb el món acadèmic. És per això que es proposa, en la mesura del possible i adaptades a les necessitats i disponibilitat del grup i de l'equip formador, la **realització d'entrevistes i/o sessions de tutoria periòdiques** que permetin un correcte seguiment i acompanyament de l'alumnat. Aquestes tutories poden esdevenir especialment profitoses durant les primeres sessions de treball per tal de generar un vincle estret amb l'alumnat, afavorir la seva motivació general, resoldre dubtes potencials i/o facilitar el seu correcte seguiment i aprofitament del curs.

Criteris d'avaluació específics per temes

Es pretén superar el marc d'una avaluació merament qualificadora-acreditativa per tal d'afavorir una avaluació formativa i formadora que permeti identificar les dificultats i els errors i trobar camins per superar-los⁴. L'objectiu de l'avaluació, doncs, serà facilitar la reflexió constant per part de l'alumnat sobre el propi procés d'aprenentatge des d'una òptica competencial. En aquest sentit, pren especial rellevància el portafolis (digital o analògic), eina que vertebrava l'avaluació del mòdul.

El portafolis consta dels següents apartats:

- Portada/Capçalera
- Índex
- Document de presentació.
- Conjunt d'activitats (agrupades per bloc).
- Diari d'aprenentatge (diari/setmanal/per bloc).
- Documents d'autoavaluació i/o coavaluació.
 - Activitats específiques.
 - Autoavaluació final de bloc.
- Memòria final.
- Annexos
 - Esborranys de treball.
 - Rúbriques i/o altres documents d'avaluació.
 - Fotografies i/o cartells.
 - Altres

La revisió i autoavaluació del portafolis es durà a terme en **quatre fases diferenciades**, coincidint amb la finalització de cadascun dels blocs de treball (veure graella avaluació parcial portafolis). D'aquesta manera, es podran trobar espais al llarg del mòdul per reconduir situacions de déficit d'aprenentatge i/o de treball. L'avaluació final del portafolis es durà a terme mitjançant una rúbrica detallada elaborada a tal efecte (veure apartat documents d'avaluació).

D'altra banda, per tal d'avaluar l'adquisició de les competències i continguts plantejats pel mòdul, s'avaluaran també de manera específica les següents activitats:

- DAFO personal.
- Joc de rol (disseny proposta).
- Línia de la vida.
- Currículum.

Material de suport per al professorat (descripció), si s'escau.

El mòdul incorpora materials descarregables i editables per tal d'adaptar-los a les necessitats del professorat i del grup en qüestió.

Solucions, si s'escau

Els solucionaris dels exercicis queden adjuntats als apartats corresponents de cada bloc.

⁴ Sistema d'avaluació inspirat en la proposta de N. Sanmartí, "Avaluar per aprendre", 2010, Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya.

Enllaços

TN : Apps per trobar feina (durada 2 minuts)

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/aplicacions-per-buscar-feina/video/5591428/>

Article Diari Ara : Com trobar feina. en 100 clics

https://www.ara.cat/cronica/trobar-feina-clics_0_637736395.html

Test Visual : Quina imatge tenen de tu els altres?

<https://adolescents.naciodigital.cat/noticia/41161/test/aquest/test/visual/et/dira/quina/es/primera/impressio/altres/tenen/tu>

Què marcarà el teu futur?

<https://adolescents.naciodigital.cat/noticia/41203/test/marcara/teu/futur>

Color i personalitat

<https://adolescents.naciodigital.cat/noticia/41043/test/digues/quina/emocio/associes/cada/color/et/direm/ets>

Generalitat de Catalunya. Jove.cat

<http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/treball/>

Generalitat de Catalunya. Jove.cat: Documents útils

http://jovecat.gencat.cat/ca/temes/treball/documents_utils/

Registre qualificacions

Ocupa't! Posa't en marxa!

Graella registre qualificacions

Nom i cognoms:

Data:

Bloc 1. Qui sóc?				
Activitat	Competències	Qualificació	%	Observacions
Línia de la vida	C1 / C4		2,5	
Qui sóc?	C1 / C4 / EO1		2,5	
DAFO personal	C1 / C2 / C3 / EO1		5	
Portafolis 1	C1 / C2 / C3		15	
Bloc 2. Una aproximació a les competències professionals				
Activitat	Competències	Qualificació	%	Observacions
Joc de rol	C1 / C3 / C4 / EO1		10	
Portafolis 2	C1 / C2 / C3		15	
Bloc 3. Obrim la porta al món laboral				
Activitat	Competències	Qualificació	%	Observacions
El meu itinerari personal			2,5	
Portals d'ocupació			2,5	
Busquem ETT's			5	
Portafolis 3	C1 / C2 / C3		15	
Bloc 4. I ara què?				
Activitat	Competències	Qualificació	%	Observacions
Currículum	C1 / C2 / C4 / EO1		2,5	
Carta de presentació	C1 / C2 / C4		2,5	
Entrevista de feina	C1 / C2 / C3 / EO1		5	
Portafolis 4	C1 / C2 / C3		15	